

Samenvatting

Het college heeft de geactualiseerde Frauderisicoanalyse (FRA) voor het boekjaar 2024 vastgesteld. Deze actualisatie vormt onderdeel van een meer integrale aanpak aangaande risicomanagement gemeentebreed. De FRA vormt een aanvulling op de kwetsbaarhedeninventarisatie die mede een basis vormt voor IC-werkzaamheden, verbetermogelijkheden en afstemmingen met de accountant. De FRA draagt specifiek bij aan de bewustwording rond frauderisico's en is erop gericht zodanige maatregelen te treffen dat het zogenoemde restrisico tot een aanvaardbaar niveau wordt teruggebracht. Risicobeheersing is een continu en lerend proces. Uiteraard reikt het nut van de FRA, zoals ook vorige jaren is aangegeven, verder dan de accountantscontrole en draagt deze bij aan het stapsgewijs (verder) in control komen binnen de ambtelijke organisatie.

1. Beslispunten

Het College wordt gevraagd het volgende te besluiten:

1. Vaststellen van de bijgevoegde frauderisicoanalyse 2024, zoals opgenomen in bijlage 'V_Overzicht_FRA_2024_gemeentebreed_GEHEIM', bij dit voorstel;
2. Geheimhouding opleggen op bijlage 'V_Overzicht_FRA_2024_gemeentebreed_GEHEIM' ingevolge artikel 87 Gemeentewet voor onbepaalde duur op basis van artikel 5.1, tweede lid, sub i Woo;
3. Geheim te houden frauderisicoanalyse voornoemd verstrekken aan de commissie Begroting en Verantwoording - ingevolge artikel 88, lid 2, Gemeentewet en de raad ingevolge artikel 88, lid 5 Gemeentewet;
4. De gemeentesecretaris opdracht te geven om de frauderisicoanalyse 2024 onder geheimhouding ingevolge artikel 2:5 Algemene wet bestuursrecht ter kennisname te doen komen aan de accountant;
5. De concerncontroller mandateren tot eventuele aanvullende en noodzakelijke externe verstrekkingen van de frauderisicoanalyse 2024 voornoemd onder geheimhouding.

Besluit Burgemeester en wethouders d.d. 27 mei 2025:

Conform.

2. Aanleiding

Jaarlijks dient een actualisatie van de frauderisicoanalyse FRA plaats te vinden. Naast het feit dat we als organisatie ons bewust willen zijn van de risico's die we op dit gebied lopen is een andere aanleiding hiervoor dat de FRA een verplicht item is in de dossiervorming van de externe accountant. Het onderkennen van risico's op fraudes (frauderisico's), het uitvoeren van daarop gerichte controlewerkzaamheden en actie ondernemen in het geval van een vermoeden van fraude, is een onlosmakelijk onderdeel van de accountantscontrole. De verwachting is dat de aandacht voor fraude in komende jaren alleen maar gaat toenemen. De FRA is opgesteld ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2024, gevalideerd bij en geactualiseerd door de afdelingen.

3. Beoogd effect

De FRA is niet alleen een antwoord op de verplichting vanuit de externe accountant, maar levert een voorname bijdrage aan gemeentebreed risicomanagement. Hierbij worden vanuit concerncontrol, in samenwerking met de betreffende afdelingen, kwetsbaarheden en risico's in bedrijfsvoeringsprocessen binnen deze afdelingen geïnventariseerd. Dit is veel breder van opzet dan alleen het fraude-perspectief en omvatten kwetsbaarheden op allerlei gebieden: personeel, ICT-systemen, juridische-, financiële-, fiscale-, Arbo-technische risico's, integriteitsrisico's et cetera. Frauderisico's vormen een onderdeel van deze bredere benadering.

De inventarisaties vormen een onderdeel van de periodieke afstemming tussen de afdelingen en concerncontrol met betrekking tot gemeentebrede risicoanalyse als basis voor IC-werkzaamheden, verbetermogelijkheden en afstemmingen met de accountant. Risicobeheersing is een continu en lerend proces. De specifieke FRA draagt bij aan die bewustwording en is er derhalve op gericht zodanige maatregelen te treffen dat het zogenoemde restrisico tot een aanvaardbaar niveau wordt teruggebracht.

Aan de managers van de diverse afdelingen is gevraagd om de bestaande frauderisicoanalyse te valideren en waar nodig aan te vullen/wijzigen. De FRA 2024 is uiteindelijk een integraal onderdeel van een gemeentebrede visie op risicomanagement. Deze actualisatie is samen met de afdelingen tot stand gekomen en vormde onderdeel van een meer integrale aanpak aangaande risicomanagement gemeentebreed. In het proces hebben met een meerderheid van de afdelingen ook gezamenlijke sessies plaatsgevonden. Dit zowel ter input van de actualisatie maar minstens zo belangrijk, om de bewustwording rondom dit thema te vergroten. Deze sessies waren tevens integraal, vanuit verschillende risicothema's (bijv. fiscaal, fraude, kwetsbaarheden). Het nut van de FRA reikt derhalve verder dan de accountantscontrole en draagt bij aan het controlbewustzijn binnen de ambtelijke organisatie.

Definities

Fraude wordt in deze frauderisicoanalyse gedefinieerd als: “Het bevoordelen van zichzelf of een ander middels opzettelijk wederrechtelijk handelen”. Bepalend voor fraude zijn dus de elementen bevoordeling en opzettelijke strijdigheid met de wet- en of regelgeving. Binnen de FRA is ook het eventuele risico op misbruik en oneigenlijk gebruik aangegeven. Bij misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) worden overheidsmiddelen aangewend voor doeleinden waarvoor deze niet zijn bestemd. Hierbij ligt de voornaamste focus op derden buiten de organisatie (extern), zoals burgers, klanten en leveranciers van de gemeente.

Leeswijzer bij frauderisicoanalyse

In de frauderisicoanalyse worden frauderisico's ingedeeld naar hoofdthema en vervolgens afdeling/team. Van elk frauderisico wordt een risicodefinitie gegeven. Hetzelfde geldt voor een eventueel Misbruik & Oneigenlijk (M&O) risico. Vervolgens wordt een inschatting gegeven van de kans en de omvang (in financiële zin) van het frauderisico zónder de werking van de interne beheersmaatregelen. De laatste kolom omvat een inschatting van het restrisico ná de werking van de aanwezige interne beheersmaatregelen, inclusief de opsplitsing om inzichtelijk te maken of hier het komende jaar prioriteit aan gegeven zal worden en op welke wijze. Het overzicht wordt dus van links naar rechts gelezen.

In de FRA worden kleurcodes (rood, oranje, geel) gehanteerd. Deze kunnen onbedoeld een eigen leven gaan leiden. Rood kan als ‘slecht’ gezien worden en geel beter dan oranje. Dit is uitdrukkelijk níét de bedoeling. Bij het managen van risico's gaat het ook om risicobereidheid; alle risico's tot nul proberen te reduceren is vaak enorm kostbaar (financieel) of stuit op andere grenzen (juridisch, technisch, moreel).

De kolom beheersmaatregelen is belangrijk in relatie tot de kleurcodes. De beheersmaatregelen leiden tot het terugbrengen van inherente risico's tot aanvaardbare restrisico's. Zo hoeft een ‘oranje’ restrisico geen probleem te zijn, als hiervoor bewust is gekozen (risicobereidheid) en de genomen beheersmaatregelen deze kleuring rechtvaardigen. Het toekennen van kleurcodes in relatie tot de gekozen beheersmaatregelen vormt onderdeel van de doorontwikkeling van het product FRA. Dit in het kader van een continu leer- en verbeterproces met de afdelingen en accountant. Op dit moment is niet gekozen voor een directe koppeling tussen de kleurcodes en de materialiteit(sgrens) van de accountant. Echter, de inschatting vanuit concerncontrol is dat het risico op een overschrijding van de materialiteitsgrens door impact van een enkel frauderisico laag is.

4. Argumenten

1. Bijdrage aan in control komen

Deze frauderisicoanalyse, als ook de gemeentebrede kwetsbaarheidsinventarisatie en fiscale risicoanalyse, dragen bij aan het beter in control komen van de ambtelijke organisatie en specifiek het veranderdoel zoals door het Directieteam geformuleerd: “We hebben een robuuste en informatiegestuurde bedrijfsvoering ter ondersteuning van onze gemeentelijke taken”.

Dit voorstel is gericht op het vaststellen van de frauderisicoanalyse 2024 en de werkwijze richting toekomstige actualisatie. De risico-/kwetsbaarhedeninventarisaties vormen hierbij een onderdeel van de periodieke afstemming tussen de afdelingen en concerncontrol met betrekking tot gemeentebrede risicoanalyse als basis voor IC-werkzaamheden, verbetermogelijkheden en afstemmingen met de accountant. Risicobeheersing is een continu en lerend proces. De specifieke frauderisicoanalyse draagt bij aan die bewustwording en is er derhalve op gericht zodanige maatregelen te treffen dat het zogenoemde restrisico tot een aanvaardbaar niveau wordt teruggebracht. Deze actualisatie is samen met de afdelingen tot stand gekomen en vormde onderdeel van een meer integrale aanpak aangaande risicomanagement gemeentebreed. In het proces hebben met een meerderheid van de afdelingen ook gezamenlijke sessies plaatsgevonden. Dit om het thema bespreekbaar te maken in de (management)teams. Dit leidt tot een periodieke actualisatie van het overzicht frauderisicoanalyse.

2. Geheimhouding

Artikel 5.1. tweede lid onder i Woo bevat de motivering voor de geheimhouding (het goed functioneren van de staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen). De bovengenoemde bijlage bevat informatie met betrekking tot binnen of door de overheid uitgevoerde (fraude)risicoanalyses. Het document geeft direct inzicht in kwetsbaarheden en huidige controlemechanismen en zouden anticiperend (negatief) gedrag en oneigenlijk gebruik in de hand kunnen werken (intern en extern) en daarmee het functioneren van de gemeente nadelig kunnen beïnvloeden.

De bovengenoemde bijlage zal na vaststelling in uw College onder geheimhouding verstrekt worden aan de Commissie Begroting & Verantwoording, raad en de externe accountant. Eventuele aanvullende verstrekkingen aan externe partijen zullen door de concerncontroller - na machtiging door uw college daartoe - worden bepaald. Intern is het praktisch niet haalbaar om limitatief te bepalen welke medewerkers deze zullen ontvangen en/of inzien, dit mede gezien de mogelijke betrokkenheid bij de jaarlijkse gemeentebrede actualisatie en/of benodigde opvolging. Toegang tot de

bovengenoemde bijlage is in elk geval te bepalen voor de opgave zoals benoemd in deze geheime bijlage.

3.1. Bijdrage aan in control komen

Zie argument 1

3.2 Geheimhouding

Zie argument 2

4.1. Bijdrage aan in control komen

Zie argument 1

4.2 Geheimhouding

Zie argument 2

5.1. Bijdrage aan in control komen

Zie argument 1

5.2 Geheimhouding

Zie argument 2

5. Kanttekeningen of risico's

n.v.t.

6. Financiële gevolgen

n.v.t.

7. Vervolgtraject besluitvorming, uitvoering en evaluatie

n.v.t.

8. Communicatie

Openbaar met uitzondering van de geheime bijlage,

'V_Overzicht_FRA_2024_gemeentebreed_GEHEIM', waarvoor geheimhouding is opgelegd ingevolge artikel 87 Gemeentewet en onder geheimhouding verstrekt aan de commissie Begroting &

Verantwoording ingevolge artikel 88 lid 2 Gemeentewet en aan de raad ingevolge 88, lid 5 Gemeentewet.

Artikel 5.1. tweede lid onder i Woo bevat de grond voor de geheimhouding (het goed functioneren van de staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen). De bovengenoemde bijlage bevat informatie met betrekking tot binnen of door de overheid uitgevoerde (fraude)risicoanalyses. Het document geeft direct inzicht in kwetsbaarheden en huidige controlemechanismen en zouden anticiperend (negatief) gedrag en oneigenlijk gebruik in de hand kunnen werken (intern en extern) en daarmee het functioneren van de gemeente nadelig kunnen beïnvloeden.

De bovengenoemde bijlage zal na vaststelling in uw College onder geheimhouding verstrekt worden aan de Commissie Begroting & Verantwoording, raad en de externe accountant. Eventuele aanvullende verstrekkingen aan externe partijen zullen door de concerncontroller worden bepaald. Intern is het praktisch niet haalbaar om limitatief te bepalen welke medewerkers deze zullen ontvangen en/of inzien, dit mede gezien de mogelijke betrokkenheid bij de jaarlijkse gemeentebrede actualisatie en/of benodigde opvolging. Toegang tot de bovengenoemde bijlage is in elk geval te bepalen voor de opgave zoals benoemd in deze geheime bijlage.